

ענייני מינהל במשרד ראש הממשלה

תקציר

רקע

משרד ראש הממשלה (משרד רה"ם) הוא משרד מטה המסייע לפעילות ראש הממשלה ומתאם פעולות בין-משרדיות בתחומים שונים, לפי החלטות הממשלה וסדרי העדיפויות שקובע ראש הממשלה. בראש המינהל של משרד רה"ם עומד סמנכ"ל בכיר למינהל ומשאבי אנוש (הסמנכ"ל למינהל), והוא אחראי לפעילותם של כמה אגפים ויחידות.

נתוני מפתח

793 מיליוני ש"ח	1.7 מיליארד ש"ח	1,000 עובדים
הסכום שבו רכש משרד רה"ם טובין ושירותים בשנת 2018	התקציב של משרד רה"ם (על השינויים שחלו בו) לשנת 2018	משרד רה"ם בשנת 2019
12%	25%	44%
מהרכש במשרד בשנת 2018 התבצע באמצעות מכרז	מהרכש במשרד בשנת 2018 התבצע באמצעות התקשרויות עם גופים ממשלתיים	מהרכש במשרד בשנת 2018 היה בהתקשרויות הפטורות ממכרז בהתאם לחוק, רובן התקשרויות המשך או התקשרויות עם קרנות של הסוכנות היהודית

פעולות הביקורת

בחודשים פברואר-ספטמבר 2019 בדק משרד מבקר המדינה כמה סוגיות בתחום המינהל במשרד רה"ם: אי-איוש משרות בכירות, תהליך הרכש והחלטות בדבר פטור של רכש מחובת מכרז. הביקורת נעשתה במשרד רה"ם. בדיקות השלמה נעשו בנציבות שירות המדינה (נש"ם) ובמשרד האוצר - במינהל הרכש הממשלתי שבאגף החשב הכללי (אגף החשכ"ל).

תמונת המצב העולה מן הביקורת

משרת סמנכ"ל למינהל - במשך כשלוש שנים לא אייש משרד רה"ם את משרת הסמנכ"ל למינהל, שהיא משרה חיונית לתפקוד מלא ויעיל של המשרד, אף לא באופן זמני. אי-איוש התפקיד לפרק זמן ממושך מונע ממשרד רה"ם לקבל מנש"ם סמכויות ביצוע וניהול בתחום ניהול ההון האנושי במסגרת הרפורמה לניהול ההון האנושי בשירות המדינה.

משרת סמנכ"ל (מבצעים ונכסים) - העובד שמילא את התפקיד הושעה, ובמשך שלוש שנים עד לפרישתו לא אייש המשרד את המשרה, אף לא באופן זמני. בדצמבר 2018 מונה סמנכ"ל נכסים, ואולם העסקתו הייתה זמנית, במינוי בפועל.

יחידת רכש מרכזית - אף שכבר בשנת 2016 הועלו קשיים בניהול הרכש במשרד רה"ם ומנכ"ל המשרד דאז החליט להקים יחידת רכש מרכזית, רק בשנת 2019 הציג המשרד לנש"ם את המבנה הארגוני של יחידת הרכש המרכזית, לרבות את תיאור התפקיד של ראש היחידה ואת סמכויותיו, ובפברואר 2020 פרסם משרד רה"ם מכרז לאיוש מנהל היחידה.

ריכוז סמכויות בתחום הרכש - במשך השנים הטילו הנהלות המשרד את הטיפול בנושאים שונים הנוגעים לתהליך הרכש במשרד רה"ם על מנהלת אגף תקציבים, האמונה על ניהול תקציבי המשרד, על ניהול פרויקטים ועל ניהול יחידת הרכש, ואף משמשת יו"ר ועדת המכרזים המשרדית ומורשית חתימה. מבחינה זו משרד רה"ם ייחודי. הסמכויות רוכזו בידי מנהלת אגף תקציבים, בין היתר, בתקופות שבהן לא אוישו משרות סמנכ"לים. על רקע זה נוהל הבקרה במעונות לא יושם במלואו: מנהלת אגף התקציבים שימשה הן גורם מתפעל, ישירות מול אב הבית, והן גורם מאשר, בהיותה אחראית לתחום הרכש (כפי שהוטל עליה לעשות), זאת שלא בהתאם לנוהל. כמו כן לא הוסדרה בקרה חלופית.

בחינת עומק של תהליכי הרכש במשרד - משרד מבקר המדינה מציין לחיוב את פעולת משרד רה"ם לבחינת עומק של תהליכי הרכש המתנהלים בו.

עבודתה של ועדת הפטור המשרדית - משרד מבקר המדינה מציין לחיוב את השינוי שעשה משרד רה"ם בעבודת הוועדה לנוכח ממצאי הביקורת - בינואר 2020 החלה הוועדה להתכנס לדיונים משותפים בהתאם להוראות התכ"ם.

עיקרי המלצות הביקורת

על משרד רה"ם לפעול לאיזוש משרת הסמנכ"ל למינהל, בהתאם להנחיות נש"ם. לאחר המינוי, על נש"ם לבחון את האפשרות לאצול למשרד סמכויות בהתאם למתווה הרפורמה בניהול ההון האנושי בשירות המדינה.

על ממלא מקום מנכ"ל משרד רה"ם לפעול מול נש"ם לעדכון תיאור התפקיד ודרג המשרה של סמנכ"ל נכסים, אם הדבר נדרש, כדי שהמשרד יוכל לאייש באופן קבוע את המשרה.

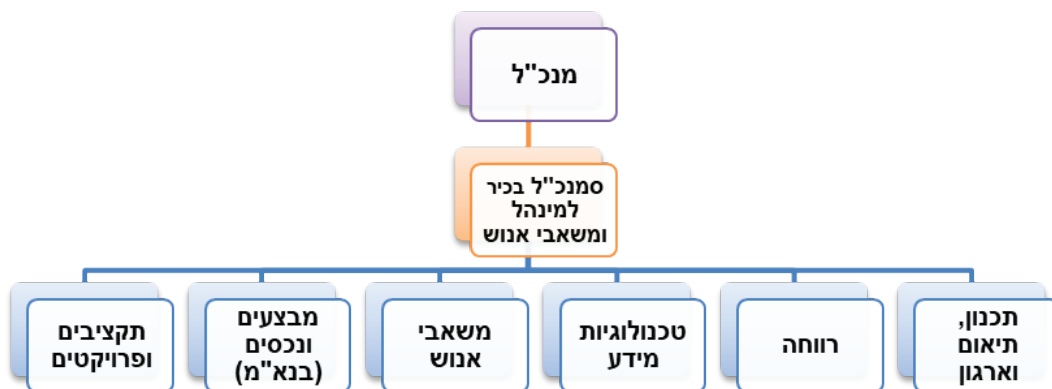
על משרד רה"ם ונש"ם להשלים את הליכי איזוש משרתו של ראש אגף הרכש ואת הליכי כינונה של יחידת הרכש המרכזית, על מנת שזו תיתן מענה ראוי לעבודת המשרד בתחום זה.

אשר לריכוז הסמכויות בתחום הרכש כאמור, עד לאיזוש משרות סמנכ"ל למינהל וראש אגף הרכש, על משרד רה"ם לבחון חלופות לבקרה ולהפרדת התפקידים, בהתאם להחלטת נציב שירות המדינה בעניין האחריות לתחום הרכש. כמו כן יש לפעול ליישום מלא של נוהל בקרת המעונות. מומלץ לבחון מדרג סכומים בעניין נוהל בקרת המעונות.

סיכום

משרד ראש הממשלה הוא משרד מטה מרכזי המופקד על ניהול פעילות הממשלה, על נושאי רוחב חברתיים-כלכליים מרכזיים, על פרויקטים כבדי משקל ועל סיוע לפעילותם של משרדי הממשלה. לצורך כך המדינה מעסיקה כ-1,000 עובדים במשרד ורוכשת שירותים ומוצרים בהיקף של כ-800 מיליון ש"ח בשנה. במשך כמה שנים משרד ראש הממשלה לא אייש שתי משרות בכירות מרכזיות במטה המשרד, ובהן סמנכ"ל למינהל ולמשאבי אנוש. ראוי כי הליקויים שהועלו בדוח זה יתוקנו בראש ובראשונה באמצעות איזוש תפקידים מרכזיים במערך המינהלי של המשרד ובאמצעות יישום ההחלטה להקמת יחידת רכש מרכזית, כדי להסיר קשיים העלולים להיווצר עקב ריכוז סמכויות בידי גורם אחד.

המבנה הארגוני של המינהל במשרד רה"ם

המקור: משרד ראש הממשלה.